

Anayasa Mahkemesi: Dava Şartı Arabuluculuk Şartının Aşırı Şekilci Yorumlanması Mahkemeye Erişim Hakkını İhlal Eder

Mahmut Akman

İş ve Sosyal Güvenlik Danışmanı

Tarih: 30.10.2026

Kısa Cevap

20 Ekim 2026 tarihli ve 33406 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan **Anayasa Mahkemesi Kararı (Başvuru No: 2023/33449, Karar Tarihi: 18.05.2026)** ile; işçilik alacaklarına ilişkin açılan davalarda mahkemelerin dava şartı olan arabuluculuk sürecine ilişkin aşırı katı ve şekilci yorumlarının bireyler üzerinde ağır bir külfet oluşturduğu, meşru amaçla orantısız olan bu uygulamanın **Anayasa’nın 36. maddesinde güvence altına alınan mahkemeye erişim hakkını ihlal ettiği** sonucuna varılmıştır.

Düzenlemenin ve Kararın Kapsamı

7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu’nun 3. maddesi ile Türkiye Cumhuriyeti Anayasası’nın 36. maddesi (Hak Arama Hürriyeti) çerçevesinde AYM kararında yer alan temel gerekçeler şunlardır:

- Mahkemeye Erişim Hakkı ve Ölçülülük İlkesi:** Dava şartı arabuluculuk kurumu, yargının iş yükünü hafifletme ve uyuşmazlıkların barışçıl yollarla hızlı çözülmesini sağlama meşru amacını taşır. Ancak yargı organlarının bu kuralı uygularken aşırı şekilci ve katı tutum sergileyerek davaları doğrudan usulden reddetmesi, kişilerin hak arama hürriyetini ölçüsüz biçimde zedelemektedir.
- Aşırı Formalizm Yasağı:** Uyuşmazlık konusu işçilik alacakları için arabuluculuğa fiilen başvurulmuş veya süreç işletilmiş olmasına rağmen; tutanaktaki kelime tercihleri, alacak kalemlerinin detaylandırılması ya da şekli unsurlardaki küçük eksiklikler sebebiyle "arabuluculuk şartı yerine getirilmedi" kabul edilerek davanın usulden reddi ağır bir külfet oluşturmaktadır.

- **Orantısız Külfet:** Davanın usulden reddedilmesi neticesinde işçinin zamanaşımı, ek dava ve harç masrafları ile karşı karşıya kalması; hedeflenen kamu yararı ile bireyin katlanmak zorunda kaldığı yük arasında adil bir denge kurulamadığını göstermektedir.
- **Mahkemelere Ölçülü Yorum Çağrısı:** İş mahkemelerinin dava şartlarını denetlerken şekli eksiklikleri doğrudan ret sebebi saymak yerine, arabuluculuk iradesinin varlığını ve amacını gözетerek hakkaniyete uygun yorum yapması gerektiği vurgulanmıştır.

Kimler Etkileniyor?

Anayasa Mahkemesi'nin 2026/183 sayılı Sirküler konusunu teşkil eden bu ihlal kararından doğrudan etkilenen taraflar:

- Kıdem, ihbar, fazla mesai, yıllık izin ve ücret gibi işçilik alacakları için arabuluculuk ve dava yoluna başvuran tüm çalışanlar
- İşçilik alacakları davalarıyla muhatap olan işverenler ve şirket yöneticileri
- Dava şartı arabuluculuk başvurularını ve iş hukuku davalarını yürüten İş Hukuku Avukatları ile Arabulucular
- Arabuluculuk dava şartı incelemesi yapan İş Mahkemeleri, Bölge Adliye Mahkemeleri (İstinaf) ve Yargıtay Hukuk Daireleri

Eski/Katı Yorum ile AYM İhlal Kararı Karşılaştırma Matrisi

Boyut / Kriter	Yerel Yargının Katı/Şekilci Yorumu	AYM Kararı (2023/33449 - 18.05.2026)
Arabuluculuk İncelemesi	Şekli ve tutanaktaki en küçük noksanlıkta ret	Aşırı şekilcilikten kaçınılmalı, asıl iradeye bakılmalıdır.
Hukuki Sonuç	Dava şartı yokluğundan usulden ret	Mahkemeye erişim hakkının ölçüsüz ihlali sayılmıştır.
Yargı Yolu Dengesi	Salt mevzuatın lafzına sıkı bağlılık	Hedeflenen meşru amaç ile bireye yüklenen külfet orantılı olmalıdır.
Hakkın Korunması	Dava hakkının kaybedilmesi veya masraf artışı	Yeniden yargılama yapılarak hak ihlali giderilmelidir.

Operasyonel Kontrol Listesi

- Arabuluculuk son tutanaklarında alacak kalemlerinin yazımı veya nitelendirilmesi kaynaklı usulden ret riski taşıyan dosyalarda, AYM'nin 20.10.2026 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan

bu kararını doğrudan dayanak göstererek istinaf/temyiz yoluna başvurun.

- Arabuluculuk başvuru formları ve son tutanak tanzim edilirken hak kaybı yaşanmaması adına talep edilen tüm işçilik alacaklarını eksiksiz ve açık şekilde tutanağa geçirmeye devam edin.
- Mahkemelerce dava şartı arabuluculuk yönünden davanın usulden reddi ihtimali belirdiğinde, arabuluculuk sürecinin fiilen tüketildiğini ve tarafların anlaşamadığını gösteren belgeleri mahkemeye sunarak AYM'nin ölçülülük ve mahkemeye erişim hakkı ilkelerine atıf yapın.

Yanlış Yorumlanabilecek Noktalar

Bu karar, işçilik alacaklarında dava şartı olan arabuluculuk kurumunun tamamen kaldırıldığı veya hiç arabulucuya gitmeden doğrudan dava açılabilceği anlamına gelmez. Karar; usulüne veya amacına uygun olarak arabuluculuğa başvurulmuş uyuşmazlıklarda mahkemelerin **aşırı katı, lafzi ve şekilci yorumlarla davaları reddetmesini mülkiyet ve mahkemeye erişim hakkı ihlali** olarak nitelemiştir.

Sık Sorulan Sorular

Arabuluculuk şartı yerine getirilmedi diye dava hemen reddedilebilir mi?

AYM kararına göre mahkemelerin arabuluculuk iradesini ve amacını göz ardı eden, aşırı katı ve şekilci değerlendirmelerle davayı usulden reddetmesi Anayasa m. 36 mahkemeye erişim hakkını ihlal etmektedir.

Bu karar dava açacak işçiler için ne anlama geliyor?

Tutanaktaki küçük kelime veya nitelendirme farklılıkları sebebiyle davanın usulden reddedilmesi engellenmekte; mahkemelerin daha esnek ve hak arama özgürlüğünü koruyucu bir tutum benimsemesi zorunlu hale gelmektedir.

Resmî Kaynaklar

- 20.10.2026 Tarihli ve 33406 Sayılı Resmî Gazete – Anayasa Mahkemesi Kararı (Başvuru Numarası: 2023/33449, Karar Tarihi: 18.05.2026)
- Türkiye Cumhuriyeti Anayasası Madde 36 (Hak Arama Hürriyeti)
- 7036 Sayılı İş Mahkemeleri Kanunu Madde 3 (Dava Şartı Olarak Arabuluculuk)

Yazılım, danışmanlık ve ücretsiz araçlar

YAZILIM VE HİZMET

Bordro ve Özlük Yazılımı

Karmaşık bordroyu tek motorda çalıştırın.

prozon.net/bordro-ve-ozluk-yazilimi/

Bordro Outsource

Operasyon bizde, ekran ve veri sizde.

prozon.net/insan-kaynaklari/bordro-outsource/

Ar-Ge, Teknopark, TEKMER

Kurgu, başvuru ve muafiyet süreçleri.

prozon.net/yatirimlar-ve-ar-ge/

ÜCRETSİZ ARAÇLAR

Hesap Makineleri

Bordro ve tazminat hesapları; üyelik gerekmez.

prozon.net/hesap-makineleri/

Analiz Merkezi

Teknopark ve teşvik analizleri.

analiz.prozon.net

Yıllık Parametreler

SGK ve vergi parametreleri, yıl yıl.

prozon.net/yillik-parametreler/

GÜNCEL KALIN

Mevzuat Takvimi

Beyan ve ödeme günleri tek takvimde.

prozon.net/mevzuat-takvimi/

Mevzuat Sirkülerleri

Haftada üç gün, ücretsiz e-posta bülteni.

prozon.net/sirkuler/#bulten

Bu belge <https://prozon.net/sirkuler/anayasa-mahkemesi-dava-sarti-arabuluculuk-sartinin-asiri-sekilci-yorumlanmasi-mahkemeye-erisim-hakini-ihlal-eder/> adresindeki sirkülerden 30.10.2026 16:27 tarihinde üretilmiştir. Mevzuat değişebilir; güncel metin için siteyi ziyaret edin. Sirküler, bilgilendirme amaçlıdır; somut olaylar için danışmanlarımızla görüşün. Prozon Kurumsal Teknoloji Çözümleri A.Ş. · Artan Plaza, Bağlarbaşı, Feyzullah Cd. No:140 Kat:5, 34844 Maltepe / İstanbul · +90 216 808 02 39 · bilgi@prozon.net